kkz:bilten
krščanska kulturna zveza:christlicher kulturverband
informacije:poročila:servis:ozadja:prireditve
številka 86 : junij 2020
A-9020 Celovec/Klagenfurt : Viktringer Ring 26/III : telefon ++(0)463/51 62 43 : faks ++(0)0463/50 23 79 : e-mail: office@kkz.at www.kkz.at

Teden mladih umetnikov na Rebrci

27. 7.–1. 8.
3.8.–8. 8. 2020

Mladinski center na Rebrci
Prireditelji: KKZ/KOM/MC Rebrca

Poletna glasbena delavnica Jazz is back

9.–13. 8. 2020
Dom prosvete v Tinjah
Sklepni koncert: 13. 8. 2020, 20.00
Prireditelja: Dom prosvete v Tinjah in KKZ

Gledališka in lutkovna delavnica v Ankaranu

Ankaran I: 16. 8.–22. 8. 2020
Ankaran II: 22. 8.–27. 8. 2020

Prireditelj: KKZ

Kulturno življenje se spet prebuja

Dragi bralci in bralke biltena kkz!
Dragi kulturni ustvarjalci in ustvarjalke!

V tej številki bi zdaj morali poročati o prireditvah od marca do junija 2020. Napovedani so bili: filmski večer 12. 3. 2020, koncert Koroška in Primorska pojeta na Trbižu 15. 3. 2020, Srečanji otroških in mladinskih zborov 19. in 26. aprila v Velikovcu in Ločah, film o Vinku Möderndorferju 16. aprila 2020.

V Ljubljani bi se bili morali od 14. do 21. aprila odvijati Koroški kulturni dnevi, v Rožu Rožanska kulturna vigred, v Globasnici Globaški kulturni dnevi, na Suhi Festival, pri društvih nešteto napovedanih prireditev. Namesto tega so bili pred nami koledarji s črtanimi termini. Počasi se je spet zavrtelo kolesje kulturnega dela, previdno načrtujemo program za poletje, se odločamo iz tedna v teden, iz meseca v mesec. Nekateri se čudijo, da je tako, češ da je koronavirus le navadna gripa, drugi pa so še sedaj nadvse previdni, da se ne bi okužbe spet povišale.

Kdor je v času kulturnega molka gledal spletno stran KKZ, je našel marsikaj novega, od umetniškega kotička do partitur in posnetkov Marijinih pesmi v maju.

Nekateri zbori so že začeli z vajami, drugi so začetek ponovnega delovanja napovedali za jesen. Gledališke skupine delajo načrte za novo sezono, tudi tu so nekatere raje previdne in bodo delavnice naredile doma, druge so se z nami vred opogumile za bivanje in intenzivne delavnice avgusta v Ankaranu ob morju. Kakorkoli, zdi se nam pametno, da se vsaka skupina lahko odloči, kakor misli, da je v dani situaciji zanjo najboljše. S strani KKZ smo vsem skupinam zagotovili pomoč in podporo, da se bodo lahko nemoteno in s polno paro pripravljale na gledališko jesen, ko se bomo razveselili novih gledaliških in lutkovnih predstav.

V Tinjah se bodo urili zborovski pevci in pevke na Poletni glasbeni delavnici, prav tako tečejo priprave za mojstrski tečaj z Bernardo Fink in Markom Finkom.

Izredno nas veseli, da letos smemo ponuditi nekaj novega, namreč Teden mladih umetnikov za mladince. Želja po tem je dana že nekaj let. Vsako leto smo doživljali, kako so dvanajstletni in starejši obžalovali, da niso mogli več prihajati na Rebrco, ker so prerasli omejeno starost 12 let. Zdaj smo se prireditelji odločili za dodaten teden, ki bo dajal možnost umetniškega ustvarjanja in bivanja v komendi »starejšim« umetnikom od 14. do 17. leta starosti. Za ta teden smo izbrali poznoavgustovski/septembrski termin.

Jubilejna predstava ob 45-letnici lutkovne in gledališke dejavnosti, napovedana za 18. junij 2020, bo izvedena pod drugačnimi pogoji, dobila bo nov okvir, prestižno mesto v Mestnem gledališču v Celovcu in to na slovenski gledališki praznik koroških Slovencev. Igralci se bodo skupaj z režiserjem Mihijem Krištofom-Kranzelbinderjem spoprijeli z novim izzivom.

Tako stopamo v letošnje poletje pod drugačnimi pogoji kot druga leta. Začudeni, kako nas je majhen virus v tej meri zaustavil, zdaj ne mislimo v prvi vrsti na dopuste na morju in v daljnih deželah, temveč se bomo morda zadovoljili s tem, da lahko uživamo zdravi na domačem

balkonu, po dolgem času lahko spet skupno zapojemo in delamo načrte za kulturno jesen. Nas je virus spametoval in naučil skromnosti?

Na vsak način nas naj ne bi ustavil v prizadevanjih za slovensko kulturo. Morda nam je ravno ta odmik postavil pred oči, kako je za nas pomembna in dragocena.

Zalka Kelih-Olip

Mirko Cuderman – 90-let

18. julija 2020 bo v Ljubljani praznoval 90-letnico Mirko Cuderman, slovenski dirigent, zborovodja, muzikolog in duhovnik. Cuderman, ki je po končani teološki fakulteti v Ljubljani študiral na dunajski Akademiji za glasbeno in gledališko umetnost ter na Filozofski fakulteti in tam leta 1960 tudi doktoriral, je bil do leta 1970 regens cori ljubljanske stolnice, vodja arhiva Slovenske filharmonije. Leta 1968 je ustanovil Consortium musicum, ki se kot vrhunski amaterski zbor posveča izvajanju vokalno-instrumentalne in glasbe a cappella. V osemdesetih letih je sprejel mesto dirigenta Komornega zbora RTV Slovenija. V tem obdobju je postal tudi predavatelj za zborovsko literaturo, izvajalsko prakso in dirigiranje na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Na njegovo pobudo in pod okriljem Ministrstva za kulturo RS je bil leta 1991 ustanovljen Slovenski komorni zbor. Bil je tudi umetniški vodja Slovenskega okteta. Cuderman je dobitnik številnih domačih in tujih priznanj. Njegov bogati notni arhiv je pred leti prevzel v varstvo Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

Dolgoletna predsednica KKS v Mariboru

Milena Dobernik – 85 let

Milena Dobernik se je rodila 23. 4. 1935 v Lendavi. Osnovno šolo je obiskovala v Mariboru in v Šentjakobu v Rožu. Med vojno je namreč vsa družina živela na očetovem domu v Srejah pri Šentjakobu v Rožu. Starša sta bila iz Koroške – oče iz Srej pri Šentjakobu v Rožu in mati s Trebinje pri Šentilju. Po vojni je končala klasično gimnazijo v Mariboru in nato zaključila študij germanistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Ker sta bila starša tudi člana Kluba koroških Slovencev v Mariboru, je tudi Milena Dobernik že v mladih letih spremljala delo kluba.

Od leta 1976 je delovala kot tajnica, nato kot članica upravnega odbora in navsezadnje kot predsednica. Kot taka je bila duša kluba. Leta 2001 je prejela Janežičevo priznanje Krščanske kulturne zveze kot dolgoletna predsednica Kluba koroških Slovencev v Mariboru, kjer je vsa leta spremljala delo Krščanske kulturne zveze in kulturno delo koroških Slovencev sploh.

Organizirala je nešteto kulturnih prireditev ob Koroških kulturnih dnevih v Mariboru, razna gostovanja koroških skupin v Mariboru, obiske gledaliških in opernih predstav v Mariboru, zbirala gradivo in prispevke, ki so v Mariboru poročali o koroških Slovencih. Vsako leto je s člani kluba obiskala Koroško in koroške Slovence.

Pavel Apovnik – 85 let

V Šmarkežu pri Sinči vasi je 28. junija praznoval polokrogli rojstni dan koroški pravnik in strokovnjak za slovenski pravni jezik Pavel Apovnik. V sedemdesetih letih 20. stoletja je kot kandidat Koroške enotne liste tesno zgrešil mandat poslanca v koroškem deželnem zboru. Bil je med pobudniki in prvimi odborniki obnovljenega Prosvetnega društva Lipa v Velikovcu in prvi vodja Biroja za slovensko narodno skupnost pri deželi Koroški. Je avtor strokovnih člankov in publikacij o slovenski pravni in gospodarski terminologiji. Med številnimi funkcijami, v katerih je deloval v korist narodni skupnosti, je tudi njegovo delovanje kot predsednik Narodopisnega društva Urban Jarnik v letih 1997–2003. Za svoje delo je leta 2000 prejel Tischlerjevo nagrado. Slavljencu ob polokroglem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in mu želimo veliko zdravja, veselja in zadovoljstva.

Tine Varl – 80 let

Tine Varl, režiser in soustanovitelj Lutkovnega gledališča Maribor, je od leta 1958 dalje vodil režijska dela pri raznih amaterskih gledališčih v Sloveniji. Leta 1974 je bil med ustanovitelji poklicnega Lutkovnega gledališča v Mariboru, ki ga je od leta 1990 do upokojitve 1999 vodil kot direktor. Kot režiser je delal v raznih gledališčih Slovenije in Hrvaške, ob tem pa tudi za televizijo (mdr. avstrijski ORF). Bil je dolgoletni predsednik UNIMA Slovenije in Jugoslavije, član Sveta Bienala jugoslovanskega lutkarstva in član skupščine Borštnikovega srečanja.

Njegovo sodelovanje z amaterskimi lutkovnimi skupinami na Koroškem se je začelo leta 1974. Svoje prvo režijsko delo na Koroškem je uresničil z lutkovno gledališko skupino Koroške dijaške zveze, Lutke mladje (premiera 18. aprila 1975 v Celovcu). Od takrat naprej je sodeloval s Krščansko kulturno zvezo in z mnogimi gledališkimi skupinami na celotnem dvojezičnem ozemlju Koroške. Neštetim mladim igralcem je v tem času približal umetnost in tehniko lutkovnega ustvarjanja in jim stal ob strani pri njihovem delu na tem področju. Brez pretiravanja ga danes lahko imenujemo »očeta slovenskega lutkarstva na Koroškem«. V več kot 30-ih letih je Tine Varl pripravil nad 70 predstav z raznimi ljubiteljskimi lutkovnimi skupinami koroških Slovencev in se v tem času izkazal tudi kot mentor mlajših koroških režiserjev. Dolga leta je bil snovalec zaključnih prireditev pri Tednih mladih umetnikov na Rebrci. S svojimi predstavami je nastopal na raznih tekmovanjih in festivalih doma in v tujini ter organiziral številne nastope koroških lutkovnih skupin v Sloveniji. Med drugim je vodil režijo pri dveh jubilejnih predstavah organiziranega lutkovnega in mladinskega gledališča na Koroškem, **1994, ob 20-letnici »Sonček, kje si?«, 1999 ob 25-letnici »Zaklad čarovnice Jezibabe«**. Pri vsem delu ga je podpirala in po njegovi bolezni nadaljuje njegovo delo žena Breda.

Za svoje delo je Tine Varl prejel številne nagrade in priznanja. Med drugim je leta 1985 skupaj z ženo Bredo Varl prejel Janežičevo priznanje s strani Krščanske kulturne zveze, leta 2003 za izredne zasluge na področju gledališkega in lutkovnega ustvarjanja na Koroškem skupaj z ženo Bredo in gledališkim kolegom Francijem Končanom **Tischlerjevo nagrado**, najvišje priznanje koroških Slovencev, ki ga podeljujeta Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev, leta 2010 na predlog Krščanske kulturne zveze **zlati častni znak za zasluge za Republiko Avstrijo »Ehrenzeichen für Verdienste um die Republik Österreich«**, leta 2011 (za leto 2010) na predlog Krščanske kulturne zveze **zlato plaketo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti**, leta 2019 pa **Klemenčičevo nagrado, za vrhunske stvaritve na področju lutkovne umetnosti.**

Izredno smo veseli, da sta bila prav v letošnjem letu skupaj z ženo Bredo izbrana tudi za Glazerjevo nagrado, ki jo podeljuje Mestna občina Maribor. Nagrada za življenjsko delo lutkovnima ustvarjalcema bi morala biti podeljena 21. marca, je bila pa podelitev zaradi koronavirusa preložena na kasnejši čas.

Anica Fugger – 80 let

Pred kratkim, 2. junija, je praznovala 80. rojstni dan Anica Fugger – duša rebrške komende. Anica Fugger je vseskozi povezana z Rebrco, kjer KKZ skupaj s KOM in Mladinskim centrom že 40 let organizira Tedne mladih umetnikov. Od vsega začetka leta

1979 naprej snuje in sodeluje, vnaša ideje, pa tudi skrbi za lačne želodce mladih umetnikov. S svojim nasmehom in svojimi ustvarjalnimi idejami pestri mladini umetniški ali športni vsakdan na Rebrci. Njena posebna ljubezen pa so tudi rože, s katerimi zna s prav posebnimi aranžmaji okrasiti hišo ter farni cerkvi na Re- brci in v Železni Kapli. Ob življenjskem jubileju Anici iskreno čestitamo z željo da bi z mladimi ostala v srcu mlada!

Peter Fister – 80 let

16. junija je praznoval 80-letnico arhitekt, slikar in varuh kulturne dediščine prof. Peter Fister, avtor več knjig o koroški arhitekturi, vodja posvetov o varovanju nepremične kulturne dediščine v slovensko-avstrijskem prostoru. Dve desetletji je vodilno deloval v ljubljanskem Društvu slovensko-avstrijskega prijateljstva. Na Koroškem je mdr. skupaj z ženo Majdo uredil tudi zapuščino Pavleta Zablatnika.

Marica Hartmann – 65 let

Marica Hartmann se je rodila 25. 4. 1955 v Celovcu. Kot vnukinja Joška Tischlerja je že v zgodnjih letih zelo intenzivno spoznala njegovo delo in trud na področju šolstva in politike. V tem duhu je odraščala in se razvila v zelo angažirano koroško Slovenko. Po zaključeni gimnaziji in pedagoški izobrazbi je od leta 1975 poučevala na ljudski šoli v Škofičah, do ustanovitve Mohorjeve ljudske šole v Celovcu leta 1989, kjer je prevzela vodstvo in tam ostala do upokojitve 2015. Na obeh šolah je vodila šolski zbor. Dolga leta je bila odbornica Krščanske kulturne zveze in Slovenske glasbene šole. Na pobudo Nužeja Tolmajerja so leta 1990 v okviru šole in SKD Celovec ustanovili lutkovno skupino MISMOMI. Marica je od vsega začetka organizatorka, šoferka, spremljevalka, včasih tudi mama in sedaj že nekaj let voditeljica sedanje generacije lutkarjev lutkovne skupine Mladi Celovčani.

Gabi Frank – 50 let

V najlepšem mesecu maju je praznovala okrogli življenjski jubilej angažirana pedagoginja, urednica in lektorica Gabi Frank. Gabi je posebej pri srcu lepota slovenskega jezika, vidi napake in jih z dobro voljo popravlja že vrsto let, tudi bilten kkz gre skozi njene roke in pazljive oči. Njen konjiček pa so rože in vrt, kar je velika posebnost v mestni četrti. Med leti 2001 in 2013 je bila odbornica KKZ, nekaj časa tudi poslovodeča podpredsednica. Gabi, hvala za dobro sodelovanje in na mnoga leta!

Prešernov sklad

Državni zbor Republike Slovenije je v upravni odbor Prešernovega sklada imenoval komorno pevko **Bernardo Fink** iz Sveč in odgovornega urednika primorskega tednika »Novi glas« **Jurija Paljka**. Odbor vsako leto odloča o podelitvi Prešernove nagrade ter nagrad Prešernovega sklada. K imenovanju obema čestitamo!

Upokojeni nadškof Alojz Uran odšel po večno plačilo

Umrl je upokojeni ljubljanski nadškof Alojz Uran, ki je ljubljansko nadškofijo vodil med leti 2004 in 2009. Takratni predsednik Janko Zerzer je imel čast, v imenu KKZ spregovoriti na njegovi umestitvi decembra 2004 v ljubljanski stolnici. Od leta 2000 do 2006 je bil Uran delegat Slovenske škofovske konference za Slovence v zamejstvu in po svetu. V tej funkciji je obiskal tudi KKZ, kjer smo imeli priložnost, da mu predstavimo svojo dejavnost in tudi dejavnost slovenskih kulturnih društev na Koroškem. Večkrat je bil tudi gost pevske revije Koroška poje. Alojz Uran je bil priljubljen med rojaki na Koroškem in Primorskem. Po upokojitvi so ga romarji pogosto srečavali na Višarjah, kjer je v poletnih mesecih deloval kot dušni pastir in spovednik. Bil je velik narodnjak in Slovenec, ki je ljubil svojo domovino in nas Slovence zunaj nje. Spominjali se ga bomo in v lepem spominu ga bomo ohranjali tudi kot odličnega pevca in solista. Pogreb v ljubljanski stolnici v času pandemije je potekal v najožjem duhovniškem in družinskem krogu. Naj počiva v miru!

Naša Koroška Unser Kärnten

Ob 100-letnici plebiscita je pri Mohorjevi založbi izšla posebna antologija koroških besednih ustvarjalcev. Dvajset slovenskih in dvajset nemških prispevkov različnih avtorjev – vsakič prevedenih tudi v drugi deželni jezik – na poseben način ponazarja raznolikost dežele Koroške. »Poskus literarne obdelave« se imenuje v podnaslovu, kar izpovedno pokaže smer te knjige. Štirideset vpogledov v zanimiva razmišljanja avtorjev in avtoric pokaže tudi štirideset mogočih poti. Vabljeni k pisanemu branju! Predstavitev knjige bo 2. julija v Centru k&k v Šentjanžu v Rožu.
Izdajatelji so Mohorjeva založba, Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji in Kärntner Schriftstellerverband.

Fotomonografija doma/daheim

Fotograf in novinar Karl-Heinz Fessl je v obširni monografiji portretiral 45 koroških Slovencev, jih fotografsko postavil v »pravo luč« in jim postavil »prava vprašanja«. Tako je nastala izpovedna dokumentacija o življenju koroških Slovencev sto let po plebiscitu. V njej se zrcali mišljenje posameznikov in njihov odziv na družbene okoliščine, v katerih živijo.

Pasijonski almanah

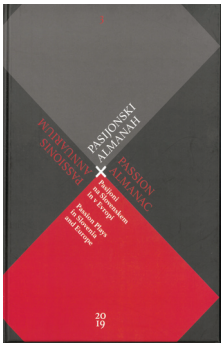

Občina Škofja Loka je nedavno izdala obsežen almanah o Pasijonih na Slovenskem in v drugih državah Evrope. Publikacija podaja znanstven vpogled v pomen in razvoj pasijonskih iger v posameznih regijah Evrope. Težišče je namenjeno pasijonom, ki so nastali na slovenskih tleh. Tako odgovorni urednik Franc Križnar na dvanajstih straneh predstavlja tudi Drabosnjakov pasijon, ki je bil prvič uprizorjen leta 1818 na Kostanjah, zadnjič pa smo ga na Koroškem lahko videli leta 1990. Knjiga podaja znanstven vpogled na pasijonsko dediščino v Sloveniji in drugih državah Evrope.

Pisana Promlad – 10 let kreativnega pisanja

Ob 10. natečaju Pisana Promlad, ki je bil kot jubilejni zasnovan nekoliko drugače kot drugi, je kriza koronavirusa odgovorne prisilila, da so zadnji hip spremenili potek natečaja ter zaključno prireditev s podelitvijo nagrad in priznanj prilagodili danim razmeram. Slovenski spored ORF je sicer predvajal prireditev 28. maja 2020 po radiu, vendar ne v živo in brez publike. Žirija je izmed 821 prispevkov, ki jih je poslalo 726 navdušenih mladih, izbrala zmagovalce v posameznih kategorijah in jim dodelila ustrezne nagrade in priznanja. Ker ni bilo mogoče uresničiti vseh načrtov za obhajanje okroglega jubileja, se bodo posamezne prireditve – če bo mogoče – odvijale še jeseni 2020. Krščanska kulturna zveza se kot soprireditelj (poleg Slovenske prosvetne zveze in Volbankove ustanove) zahvaljuje vsem mentorjem, ki so znali navdušiti mladino za sodelovanje pri natečaju.

Ministrica Helena Jaklitsch je obiskala koroške Slovence

Ministrica Helena Jaklitsch na obisku pri škofu Jožetu Marketzu

Nova ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch in državni sekretar Dejan Valentinčič sta v petek, 19. junija, prvič prišla med koroške Slovence. Tri mesece po nastopu nove slovenske vlade in po prisilni distanci glede koronavirusa, ko so bili kontakti omejeni na telefon in video-konference, sta si na kraju samem ustvarila sliko o položaju koroških Slovencev, ki sicer obema ni čisto nova, saj sta dobra poznavalca položaja Slovencev v zamejstvu in po svetu. Na generalnem konzulatu v Celovcu sta se srečala s predstavniki kulturnih in političnih organizacij ter Enotne liste in slovenskih medijev, obiskala pa sta tudi novega škofa Jožeta Marketza. S strani KKZ sta se srečanja udeležila predsednik Janko Krištof in tajnica Zalka Kelih-Olip, ki sta predstavnikom urada predstavila bogato dejavnost KKZ. Pogovora so se udeležili tudi Natalija Toplak in Ana Šket z Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, generalni konzul RS v Celovcu Anton Novak in konzulka Jasna Goličič Bakovnik.

Občni zbor Kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu

Na občnem zboru KSŠŠG je prišlo do zamenjave v predsedstvu. Za novo predsednico je bila soglasno izvoljena študentka ekonomije Jera Jagodic. Po štirih letih je predsedstvo oddal Aljaž Pestotnik, ki je za dobo svojega predsedovanja izpostavil dobro sodelovanje med slovenskimi študentskimi klubi v Gradcu, na Dunaju in v Celovcu. Izzivi za klub da so kar veliki, je poudarila nova predsednica, saj velja obnoviti klubske prostore, nadaljevati z uspešnimi prireditvami, kot so vsakoletni Slovenski dnevi, in naprej budno in kritično spremljati dogajanje v državi, predvsem v zvezi s slovensko narodno skupnostjo. Dodaten izziv za klub pomeni tudi koronakriza, ki po svoje ovira klubsko delovanje in terja vedno znova iznajdljivost in prilagajanje dani situaciji. Tako so morali graški študentje sam občni zbor preložiti s prvotnega termina 19. marca 2020 na junij istega leta.

Nova predsednica KSŠŠG Jera Jagodic in bivši predsednik Aljaž Pestotnik

Postavitev obeležja v spomin Stanku Premrlu

Ob 55-letnici smrti Stanka Premrla so 10. 3. 2020 postavili obeležje na njegovem grobu na ljubljanskih Žalah. Duhovnik Stanko Preml je avtor glasbe himne Republike Slovenije, Zdravljice ali Žive naj vsi narodi, ki je nastala pred 115-imi leti.

Na obeležju je besedilo: »Tukaj počiva skladatelj Stanko Premrl, avtor Zdravljice – himne Republike Slovenije.« Opis obeležja arhitektke Lucije Herle Poljanšek: »Obeležje je oblikovano z mislijo na msgr. Stanka Premrla in njegovo življenjsko poslanstvo ter v zahvalo za njegovo delo. Osrednji del obeležja je (bel) kamnit steber, ki ponazarja stoičnost, zemeljskost, ki pa se ne zaključi, temveč se dviga proti nebu. Notno črtovje, ki se ovija okrog stebra, nas opominja na njegov obsežen opus in njegovo vsakodnevno vpetost v glasbo, kot delo skladatelja, organista in glasbenega pedagoga. V osrednji del notnega črtovja so umeščene note dela skladbe Zdravljica – naše himne kot zahvala ponosnih in zavednih Slovencev.«

Slovesnosti so dali poudarek predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, slovenski nadškof Stanislav Zore in predstavniki Podnanosa, rojstnega kraja Stanka Premrla.

Slikovita gledališka potepa po Koroškem

Tajnica Krščanske kulturne zveze Zalka Kelih-Olip in nova referentka za gledališče Katja Osterc sta obiskali koroške gledališke dvorane. V prvem potepu sta se v Vogrčah srečali z Lojzetom Kerbitzem, ki ju je s prekrasnim šopkom hortenzij popeljal v zgodovino vogrškega gledališča. V Šmihelu sta z Micko Opetnik ob kraljevskem zajtrku razmišljali o načrtih dvorane, gledališki šoli in udeležbi otrok v Ankaranu. Na kratko sta se ustavili v KD v Pliberku, v Dobrli vasi poklepetali z Gitti Neuwersch, ki je orisala pot društva, ki se ponaša s sistemsko izobrazbo mladih umetniških skupin, ter med drugim pokazala tudi cvetočo, mogočno lipo, ki jo je zasadil njen oče in ponosno širi korenine prav sredi kulturnega dogajanja. V Žitari vasi je Paul Stern povzel, s čim vse se srečuje na vajah. Kako pomemben je slovenski jezik za otroke, ter kako pomembne so ure gledaliških vaj, prav za utrjevanje slovenščine. Dan sta zaključili v Šentprimožu, kjer si je Rozi Kummer-Pasterk utrgala nekaj svojega dragocenega časa, spregovorila o svojih dveh skupinah, povedala, na kakšen način obdržijo mlade, da ostanejo kulturno aktivni, in povedala, s kakšnimi načrti bo nadaljevala uspešno lutkarsko sezono.

Naslednji potep sta pričeli v Mladinskem centru na Rebrci, kjer sta jima župnik Polde Zunder in Anica Fugger razkazala komendo in je pogovor stekel tudi o letošnjem Tednu mladih umetnikov. Hkrati sta gospe Anici zaželeli vse dobro, predvsem pa obilo zdravja ob osebnem jubileju. Pot sta nadaljevali v farni dvorani v Železni Kapli. Nato sta se podali v slikovite Sele, kjer sta si ogledali farno dvorano, za katero sta bila zaslužna župnika Alojz Vauti in Ivan Matko, ter razmišljali, kako pomembno je, da domačije ostanejo v rokah Selanov, ki skrbijo in bodo skrbeli za ohranjanje kulturne dediščine. Žal se vse prevečkrat obrne drugače na območjih, kjer si meščani preuredijo domačije v počitniške objekte. Tudi Sele krasi lipa, ponos slovenstva na Koroškem, kjer potekajo poletni glasbeni koncerti. Na poti proti Zilji sta se ustavili v edinstveni dvorani kulturnega doma Cingelc na Trati, kjer je Marjan Verdel slikovito opisal, kako so se kulise ohranile pred uničenjem angleških vojakov, ki so ogenj zanetili z vsem, kar so pač našli. V Centru k&k ju je že čakala Julija Schellander-Obid, s katero so razmišljale o programski vsebini za prihajajočo sezono. Šlo je tudi za osebno srečanje dveh novih kulturnih organizatoric obeh central, KKZ in SPZ (Katje in Julije). Farna dvorana Bilčovs se je bohotila v cvetni preobleki. Tonč Feinig je bil eden prvih, ki so po nekajmesečnem premoru prav tam pričeli koncertirati. S koncertom lastnih, narodnih in zimzelenih pesmi je pobožal glasbe lačnih duše poslušalcev. V Ledincah sta si ogledali Kulturni dom, se oglasili v večjezičnem vrtcu Ringa raja in z Matejo Schaap-Sevšek prevetrili sodelovanje s KKZ. Farovž v Šentjakobu je bil uvod v srečanje dveh pomembnih kulturnih ustvarjalcev v Rožu, Marjana Štikra, ki je spregovoril o Teatru Trotamora, razstavi Grenzdebil/Omejenost in še marsičem, ter Karlija Krautzerja, predsednika SPD Rož. Oba sta ju velikoduš-no sprejela osebno, na svojem domu in napolnila z delovnim entuziazmom. Prangar v Zmotičah kot tudi Gams-Mikl na Ločilu sta kulturni postojanki, kjer vedno slišimo slovenski jezik, kar nas izjemno veseli. Potep sta zaključili v Stari pošti na Bistrici na Zilji, kjer so s predstavniki društva SPD Zila pokukali v kulturno in gledališko lutkovno prihodnost Šiše v Zahomcu.

Gledališka potepa sta bila dragocen dokaz, kako pomembna je gledališka dejavnost na Koroškem in kako zavzeto se posamezniki borijo za razvoj le-te.

Ko bi le tako ostalo tudi v prihodnje!

Katja Osterc

Preddverje kulturnega hrama pri Gamsu

Micka Opetnik (KPD Šmihel) je sprejela Zalko Kelih-Olip in Katjo Osterc.

Civilnik David Mlečnik nas zapušča

Po devetih mesecih nas je s koncem junija zapustil naš civilnik David Mlečnik. Od oktobra 2019 dalje je okrepil tim Krščanske kulturne zveze in dobil dober vpogled v kulturno delovanje koroških Slovencev. Bil je v stiku s posameznimi kulturnimi društvi in pomagal pri izvedbi večjih projektov ter sodeloval pri osrednjih prireditvah KKZ. Zahvaljujemo se mu za dobro sodelovanje in mu želimo vse najboljše na nadaljnji življenjski poti ter upamo, da se bo rad spominjal časa, ki ga je preživel skupaj z nami.

Pavel Apovnik: Leksikon slovenskega narečja v pliberškem okolju

Konec junija je slavil svojo 85-letnico nekdanji predsednik Narodopisnega društva Urban Jarnik Pavel Apovnik (1997–2003). Med njegovimi zaslugami je prizadevanje, da se inštitut Urban Jarnik uveljavi kot raziskovalna organizacija. Z vztrajnim delom je dosegel, da je bil inštitut sprejet v evidenco raziskovalnih organizacij pri takratnem ministrstvu za znanost in tehnologijo, danes pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS). Inštitut Urban Jarnik je bil leta 1998 vpisan v evidenco kot prva zamejska raziskovalna organizacija, kar od takrat inštitutu in posledično drugim raziskovalnim ustanovam v zamejstvu omogoča sodelovanje v raziskovalnih projektih v Sloveniji.

V zadnjih letih je zbral obsežno gradivo za »Leksikon slovenskega narečja v pliberškem okolju z ustreznicami v slovenskem knjižnem jeziku, v nemškem jeziku in z razlago izvora besed«, ki ga v sodelovanju z inštitutom Urban Jarnik pripravlja za objavo. Leksikon narečja je poskus celovite predstavitve besednega zaklada slovenskega narečja na razmeroma majhnem geografskem območju jugovzhodne Koroške, ki obsega občino Pliberk in vključuje tudi nekdaj samostojni občini Libuče in Blato, občino Bistrica pri Pliberku, občino Suha in občino Ruda. Ker jezikovna razmejitev ne sledi strogi črti občinsko-upravnih mej, presega v leksikonu predstavljeno narečje ponekod navedene občinske enote, posebej na stičišču z občino Dobrla vas. Leksikon je obsežen in obsega okoli 4000 gesel.

Muzej na Kostanjah – izletniška ponudba za poletje

Zbirka je na ogled julija in avgusta ob sobotah in nedeljah od 13. ure do 17. ure v Drabosnjakovem domu (Pfarrleitenweg 2, 9231 Kostanje) ali pa po dogovoru s predsednikom društva SPD Drabosnjak, Ernstom Dragaschnigom: 0043 (0) 664 2131841.

Dejavnosti v času korona-krize

V času od marca do junija 2020, ko ni bilo mogoče izvajati prireditev zaradi ukrepov proti širjenju novega koronavirusa, je inštitut Urban Jarnik izvajal dejavnosti na domu. Pripravljali smo prispevke z lanskih simpozijev za objavo in se udeležili video-konference v odprtem salonu avstrijske Unescove komisije. Nadaljevali smo s pripravo strokovnega gradiva za čezmejni evropski projekt NaKult. Inštitut Urban Jarnik v programskem obdobju Interreg SI-AT 2014–2020 v časovnem obdobju 2019–2021 sodeluje v projektu NaKult, ki ga izvaja Kulturni dom Pliberk v okviru Geoparka Karavanke. Inštitut je zadolžen za pripravo strokovnega gradiva za turistično promocijo (materialne in nematerialne) kulturne dediščine v projektu Geologisches Wandererlebnis im Geopark Karawanken / Geološko pohodno doživetje v Geoparku Karavanke.

Ker smo na začetku letošnjega leta izvajali številne terenske raziskave dokumentacij ledinskih in hišnih imen na Zilji, v Pliberku in na Suhi, smo to gradivo in gradivo, ki je bilo v zadnjih letih zbrano na terenu, obdelovali in vnašali v geografski informacijski sistem QGIS za nadaljnje delo na terenu. Nadaljevali smo tudi s pripravo izida ziljske pravljice v ziljskem narečju s prevodi v knjižni jezik in nemščino avtorice Marije Bartoloth in z redakcijo podjunskega slovarja Pavla Apovnika za objavo.

Preložene prireditve – novi termini

Načrtovane prireditve, ki smo jih želeli izvesti v času od marca do junija, smo preložili na jesenske termine, med njimi so tudi vse prireditve v okviru programa CarinthiJA 2020. V programu prireditev CarinthiJA 2020 bomo 16. septembra v Kulturnem domu v Pliberku predstavili (čezmejni) projekt dokumentacije ledinskih in hišnih imen širši javnosti, 26. septembra bo čezmejni pohod v Karavanke–Karawanken v Unescovem globalnem geoparku, 29. oktobra pa predstavitev rezultatov delavnice na Slovenski gimnaziji v Celovcu.

Marca bi bil v Tinjah potekal interdisciplinarni posvet na temo »Spreminjanje šeg: Identiteta – folklora – komercializacija« kot prispevek ob obletnici koroškega plebiscita 1920/2020. Posvet pripravljajo Dom v Tinjah, inštitut Urban Jarnik in koroška izobraževalna ustanova Kärntner Bildungswerk. Na posvetu, ki je preložen na november, bodo Peter Wiesflecker, Martina Piko-Rustia, Michael Aichholzer, Sabina Buchwald in Herta Maurer-Lausegger razpravljali o pomenu šeg za lokalno skupnost in regijo, za ohranjanje narečij in kulturne dediščine in za (inter)kulturno učenje.

Predstavitev četrte knjige v zbirki »Mladi v slovenskem zamejstvu – Družbeni in kulturni konteksti ter sodobni izzivi« je bila načrtovana marca 2020, zaradi pandemije smo jo morali preložiti. Knjiga bo najprej predstavljena v Ljubljani, nato pa bo knjiga oz. celotna zbirka predstavljena še v drugih zamejstvih. Prvi dve knjigi sta predstavljeni tudi v prvi številki Glasnika Slovenskega etnološkega društva (https://www.sed-drustvo.si/domains/sed-drustvo.si/modules/Domino/Files/glasnik-60-1-2020-manjaa-resolucija-1.pdf), zadnji dve knjigi v zbirki pa bosta predstavljeni v naslednji številki Glasnika SED, ki bo izšel jeseni.

Cultural heritage in action

Čezmejni projekt dokumentacije slovenskih ledinskih in hišnih imen na Zgornjem Gorenjskem in Koroškem je bil na razpisu Cultural heritage in action (http://culturalheritageinaction.eu) izmed 121 prispelih vlog izbran med 30 primerov dobre prakse, ki jih bo evropska komisija »Commission SWD – European Framework for Action on Cultural Heritage« predstavila v katalogu. Projekt so projektni partnerji na Zgornjem Gorenjskem vložili skupno z inštitutom Urban Jarnik in projektnimi partnerji na Koroškem.

Povezava na spletno stran SNI Urban Jarnik: www.ethno.at
Spletne strani zaključenih čezmejnih evropskih projektov, v katerih je sodeloval SNI Urban Jarnik:
Spomeniki: www.kleindenkmaeler.at
Rokodelstvo: www.duo-kunsthandwerk.eu
Kulturni portal ledinskih in hišnih imen FLU-LED: www.ledinskaimena.si, www.flurnamen.at

»Biti ali ne biti gledališki lektor«

Pogovor Martina Vrtačnika, lektorja Mestnega gledališča ljubljanskega in Katje Osterc, gledališke referentke Krščanske kulturne zveze

Martin Vrtačnik bo vodil delavnico za govor ob lutkovni in gledališki delavnici v Ankaranu 2020.

Namen lektoriranja zapisa v katerem koli jeziku (slovenščini, angleščini …) je napraviti besedilo berljivo, razumljivo, slogovno in pravopisno pravilno z namenom, da je pomensko enoznačno za vsakega bralca. Drži, da je za lektoriranje potrebno zelo zelo dobro poznavanje besedišča, oblikoslovja, skladnje, besedoslovja, besedotvorja, glasoslovja, pravopisa …?

Martin Vrtačnik: Drži, naj pa poudarim, da mora lektor poleg poznavanja naštetih jezikoslovnih vej vedeti tudi to, kdo je tvorec in kdo naslovnik besedila ter kateri zvrsti pripada posamezno besedilo. Če določeno jezikovno sredstvo – v mislih imam predvsem skladenjske prvine – prekine moj miselni tok, ocenim, da besedilo ne dosega svojega namena ter da bo potreben minimalen, a argumentiran poseg v besedilo.

Besedila v slovenščini lektorirajo tudi neslovenisti, vendar prevzemajo besedno, slogovno in pravopisno manj zahtevna besedila. Pri nekaterih lekturah pa naročniki celo hočejo potrdilo o izobrazbi lektorja, zato se takim besedilom prilaga fotokopija diplome. S čim je bil povezan vaš študij?

Martin Vrtačnik: Končal sem enopredmetni nepedagoški program slovenistike. Študij je bil organiziran zelo dinamično, dobil sem veliko znanja tako s področja književnosti kot tudi jezikoslovja. Priznam, da sem pri književnosti precej užival, saj imam rad umetnost na splošno. Neka profesorica nam je že v prvem letniku rekla, da smo privilegirani izbranci, saj bomo kar štiri leta brali leposlovje v študijske namene, medtem ko morajo drugi ljudje to početi v svojem prostem času. Ko sem se v prvem letniku študija priključil ekipi bilje terjev v Mestnem gledališču ljubljanskem, sem spoznal, da slovenist lahko dela tudi v gledališču, in sicer kot lektor za govor, zato sem bil pri študiju jezikoslovja še posebej pozoren na področje pravorečja in stilistike, ob koncu študija pa sem se navdušil za kognitivno jezikoslovje. S tem smo se seznanjali le na področju pojmovne metafore, a ker sem že med študijem kot asistent lektorice v Mestnem gledališču ljubljanskem sodeloval pri nekaterih uprizoritvah, sem imel občutek, da bi lahko posamezne teze kognitivistov prenesel tudi na področje teatrologije. Intuicija me je vodila na pravo pot: na nekaterih univerzah v Združenih državah Amerike so naravoslovje in teatrologijo začeli povezovati že v osemdesetih letih 20. stoletja, ob razvoju nevroznanosti pa so tako teoretiki kot praktiki, ki se ukvarjajo z gledališčem, povezali nevroznanost in dramsko igro: zavrnili so tradicionalne dihotomije um/možgani in um/telo, poudarili vlogo čustev, kretenj, zrcalnih nevronov ipd. Gre za tako imenovani kognitivni obrat v teatrologiji, ki se je zgodil na začetku 21. stoletja. To je zelo široko področje, ki prepleta filozofijo in nevroznanost. Sam sem se poglobil v mikrofenomenologijo in poskušal oblikovati svojevrsten tip elicitacijskega intervjuja, s katerim sem želel dobiti informacije o tem, kako igralec na glasovni ravni oblikuje svoje replike, ko ustvarja lik. Gre za pionirsko delo, ki bo zahtevalo nadaljnje raziskave.

Nekateri pravijo, da je bolje dober lektor brez izobrazbe kot slab lektor z izobrazbo. Kaj menite o tem, da je formalna izobrazba pomembna? Ali pač lahko vsakdo, ki ima smisel za jezik opravlja delo lektorja?

Martin Vrtačnik: Res je, lektorirajo tudi tako imenovani jezikovni ljubitelji. Priznam, da občudujem njihov pogum, pa tudi pogum tistih, ki svoje besedilo zaupajo nestrokovnjakom. Verjamem, da lahko marsikateri bralec opazi napako v besedilu ali tvorčevo slogovno manj ustrezno izbiro, vendar lahko le lektor slovenist oceni, ali je poseg v besedilo upravičen oz. na kakšen način je treba poseči v besedilo. Prav zato si ne predstavljam, od kod neslovenistom ta samozavest pri lektoriranju. Morda se sliši nenavadno, vendar se pri lektoriranju pogosto spomnim tudi na praslovanščino, staro cerkveno slovanščino, zgodovinsko slovnico in dialektologijo.

Menite, da je »kilometrina« tista, ki naredi dobrega lektorja, ali zgolj posluh za jezik ob izvrstnem poznavanju stroke?

Martin Vrtačnik: Ko sem začel delati kot gledališki lektor, mi je sodelavka, prav tako gledališka lektorica, po premieri neke uprizoritve dejala: »Martin, čestitke za dobro opravljeno delo. No, čez pet let boš pravi strokovnjak!« Teh besed ne bom nikoli pozabil. Mislil sem si: »Ali še nisem strokovnjak? Saj sem uspešno zaključil študij! In zakaj šele čez pet let? To je dolga doba …« Takrat nisem verjel, da bo dejansko moralo preteči toliko časa, da bom pri svojem delu strokoven, samozavesten, suveren. Ampak je imela prav »Torej: biti ali ne biti gledališki lektor? Biti, ampak z zelo veliko izkušnjami!« Torej, slovenistična izobrazba, izostren jezikovni čut in neprecenljive izkušnje so tisto, kar naredi dobrega lektorja. In empatija! Svetovanje na jezikovnem področju je poseganje v intimo posameznika. Prej ko se tega zaveš, boljši gledališki lektor boš.

Kako poteka lektoriranje v Mestnem gledališču ljubljanskem? Delate timsko, se dopolnjujete?

Martin Vrtačnik: Delo v gledališču je vedno timsko. Sam sem del trojke, ki je odgovorna za celoten delovni proces in končni izdelek – to je uprizoritev. To trojko poleg gledališkega lektorja sestavljata še režiser in dramaturg, ki zasnujeta uprizoritveni koncept. Kot lektor se najprej seznanim z besedilom in omenjenim konceptom, šele nato oblikujem odrskogovorni koncept. Ta je odvisen od dramaturške razčlembe, pri čemer sem posebej pozoren na predstavitev širšega konteksta, povezanega z obravnavanim dramskim besedilom, in analizo danih okoliščin, kot so kraj, čas, razredna struktura, značaj in prepričanja posameznega lika ipd. Načeloma izberemo neko obliko pogovornega jezika, katere najočitnejši znak je kratki nedoločnik, mestoma se odločimo tudi za kakšne druge redukcije vokalov, spremembo besednega reda, zamenjavo ekspresivnega ali nevtralnega besedja. Vse te odločitve so primarno vezane na zapisano besedilo, zlasti na skladnjo, ki je včasih oblikovana tako, da zapoveduje zborno izreko. Sekundarno pa so odločitve vezane na dogovor z igralci, ki so – to je treba poudariti – akademsko izobraženi javni govorci z zavestnim odnosom do jezika. Igralci posameznega dramskega besedila ne vrednotijo zgolj z vidika jezikovne ustreznosti, pač pa besedilo oz. posamezne jezikovne izbire vrednotijo z vidika svojega lika, torej znajo utemeljiti, kaj in kako bi njihov lik rekel v posamezni dramski situaciji, saj jezik uporabljajo za izražanje tako misli kot čustev. S tega vidika vedno prisluhnem mnenju dramskih igralcev, ko oblikujem odrski govor. Ves ta proces se najprej približno dva tedna odvija za mizo, pri čemer lektor opozarja tudi na pravorečje in morebitne druge slovnične pomanjkljivosti besedila. Drugi del procesa pa se nato približno šest tednov odvija na odru, tedaj igralci besedilo govorijo že na pamet, zato je lektor pozoren predvsem na stavčno fonetiko. Moram pa poudariti, da vsak lektor razvije svoj na-

Gledališka in lutkovna delavnica v Ankaranu leta 2019

čin dela, ki ga prilagaja tudi delu posameznega režiserja. Nekateri starejši režiserji se še držijo zaporedja posameznih vaj, kot so prva bralna vaja, lektorska vaja itd., medtem ko mlajši režiserji razvijajo svoje, individualne pristope, zato se vaje za uprizoritev lahko začenjajo z improvizacijami, lektor pa svoje delo v procesu opravlja sproti.

Kako se razlikuje delo lektorja v gledališču in lektoriranje, denimo, diplomske naloge?

Martin Vrtačnik: Gledališki lektor je del umetniškega ansambla, njegovo delo ni le znanstvena eksaktnost, je tudi umetniško ustvarjanje oz. slogovno oblikovanje, utemeljeno na jezikovnem čutu. Poleg sledenja kodifikacijskim priročnikom lektor lahko tudi zavestno in utemeljeno krši knjižnojezikovno normo, če tako zahteva uprizoritveni koncept in omogoča zapisano dramsko besedilo. Tovrstne ustvarjalnosti je pri lektoriranju npr. diplomske naloge manj: gre za strokovno besedilo, pri katerem mora lektor upoštevati terminologijo, razumskost, nečustvenost, ekonomičnost, postopke utemeljevanja.

Bi vas lahko označila za nekakšnega glavnega protagonista lepe besede med izreko igralca in slišanostjo poslušalca?

Martin Vrtačnik: Dobro vprašanje. Nikoli nisem razmišljal o tem, kako bi označil svojo vlogo pri ustvarjanju gledališke uprizoritve. O tem naj raje odloča občinstvo, ki mu je naše delo namenjeno. Kot sem poudaril, je delo v gledališču vedno timsko. Četudi gre za monodramo, jo praviloma ustvarjajo tudi režiser, dramaturg, lektor, kostumograf, scenograf, avtor glasbe, oblikovalec luči in še kdo. Odrski govor je le ena modalnost, ki mora podpirati druge modalnosti, sicer različni elementi na odru niso usklajeni. Vsekakor bi se izognil pridevniku »lep«, ki ste ga uporabili sami. Kaj je pravzaprav »lepo«? Če bi poskušal definirati »lepo«, bi rekel, da je lepo »tisto, kar je v skladu z mano« – torej je lepa beseda za vas lahko nekaj drugega kot zame. Nekateri igralci, ki so dobri govorci, pravijo, da se o artikulaciji v odrskem govoru sploh ne bi smelo razpravljati: dobra artikulacija je po njihovem mnenju osnovna higiena vsakega igralca. In še ena misel o odrskem govoru kroži med gledališčniki: odrski govor je najustreznejši takrat, ko se ga »ne opazi«. Dolgo časa nisem vedel, kako bi lahko opredelil oz. utemeljil, da je neka uprizoritev »dobra« oz. »lepa«, ob študiju teatrološke literature, povezane s kognitivno znanostjo, pa sem ugotovil, da so pri spremljanju gledališke predstave pomembni zrcalni nevroni. Ko se predstava začne, se veliko gledalcev takoj zaplete v sočutno opazovanje dogajanja na odru, opazujejo mimiko in gestiko, aktivirajo tako živčno kot gibalno vezje v svojih telesih, pri tem pa podvajajo čustva igralčevega fizičnega stanja, ne da bi to stanje neposredno doživeli, spodbudijo tako intelektualne kot fizične dražljaje – in na vse to po navadi ne moremo vplivati. Če ob mirnem sedenju v temni dvorani zaznam spremembo srčnega utripa ali se zavem rahlega potenja dlani, potem vem, da je tisto, kar se dogaja na odru »lepo«, tudi in predvsem beseda.

Letos se nam boste prvič pridružili na dvotedenskih Gledaliških delavnicah v Ankaranu. Čaka vas svojevrsten izziv. Gre za udeležence različnih generacij. Kaj jim boste ponudili?

Martin Vrtačnik: Tega izziva se že zelo veselim. Vedno se rad lotevam novih stvari, sploh če so povezane z jezikom in gledališčem – in seveda z ljudmi, ki so lahko nenehen vir navdiha. Udeležencem gledaliških delavnic bi rad ponudil vse svoje znanje, ki sem ga dobil med študijem in desetletnim delom v institucionalnem gledališču. To bo zahtevna naloga. Nekateri teatrologi pravijo, da je prav dobra komunikacija med gledališkimi ustvarjalci tista, ki lahko ustvari pogoje za dobro sodelovanje v projektu. Tip te komunikacije bom moral prilagajati tako starosti posameznega udeleženca kot tudi njegovim osebnostnim potezam. Zanimiv se mi zdi pristop nekaterih učiteljev dramske igre, ki temelji na izreku: »Ne povej mi, raje mi pokaži.« V tem duhu ne bom predstavljal teoretičnih zakonitosti slovenskega jezika, pač pa bom teoretično znanje uporabil le za izhodišče pri praktičnem delu. Najprej bom poudaril, da je govor temeljno igralsko izrazilo, ki je povezano z glasom, mimiko in gestiko, ter da je odrski govor vedno komunikacija s soigralcem in občinstvom. To opredeljuje odrski govor kot javni govor, katerega osnova je ustrezna artikulacija. Ta artikulacija pa se ne dogaja le v ustih, pač pa vse od nosne votline, v kateri tvorimo glas m in n, do trebušne prepone, ki je pomembna pri preponskem dihanju, in mišice zapiralke, ki jo nesamozavestni govorci med nastopom včasih stiskajo in tako preprečujejo pretok energije skozi telo. Udeležence bom opozoril tudi na pomen podteksta v dramskem besedilu, saj se dogajanje na odru zgodi pod površino dobesednega pomena besed, prav podtekst pa ostaja odprt za igralčevo interpretacijo. Vse to bo seveda nadgradnja različnih govornih in tudi pevskih vaj. Moj namen ni to, da bi udeleženci zapustili delavnice s kupom pametnih zapiskov, temveč da bi bili deležni prijetne izkušnje, ki se je bodo spominjali čim dlje. Želim si, da bi se udeleženci od mene česa novega naučili, a še bolj si želim, da bi jih navdušil za nadaljnje raziskovanje odrskega govora in predvsem raziskovanje govornih zmožnosti vsakega posameznika.

Cel pogovor lahko preberete na spletni strani www.kkz.at

Gledališka in lutkovna delavnica v Ankaranu

Od 16. do 27. avgusta spet vabimo gledališke in lutkovne skupine na delavnico ob morju!

Ankaran I: 16. 8.–22. 8. 2020
Ankaran II: 22. 8.–27. 8. 2020
Prireditelj: KKZ

termini:

četrtek, 2. 7. – sobote, 4. 7. 2020
Prihodnost koroških Slovencev
100 let po koroškem plebiscitu
Konferenca, Celovec in Pliberk
Več pod: www.mohorjeva.at

sobota, 4. 7. 2020, 20.00
Petje pod lipo
Kulturni dom Radiše
Prireditelj: SPD Radiše

nedelja, 12. 7. 2020, 18.00
30. čezmejno srečanje pri Štiebarju
Pri Štiebarju na Komlu
Prireditelj: KPD Drava

sobota, 9. 8. 2020
Mednarodno srečanje vižarjev
Sveto mesto
Prireditelj: KPD Drava

petek, 14. 8. 2020
Trivium - tri poti
Gora sv. Heme
Prireditelji: SKD Globasnica, fara Globasnica, KKZ, Slovenski spored ORF

POSEBNA PONUDBA

Z vsako zapisano osebno pripovedjo ostaja človek za vedno navzoč v času in prostoru tudi potem, ko za vedno odide.

Tako smo živeli 1–12
(Življenjepisi koroških Slovencev)
vsaka knjiga **€ 9.99,–** (+ poštnina)

Zgoščenka in DVD-karaoke je namenjena predvsem otrokom, vzpodbudila pa naj bi tudi starše za petje z otroki. Pesmi Lenčke Kupper so priredili: Edi Oraže, Jozej Stickar in Mario Vavti. Avtor ilustracij in animiranih filmov je Niko Kupper.

Lenčka Kupper
Zvezdni utrinki
(pesmi in melodije Lenčke Kupper)
€ 9.99,– (CD in karaoke DVD)
(+ poštnina)

Prisrčno vabljeni na

Poletno glasbeno delavnico

ki jo skupno prirejata Dom prosvete in Krščanska kulturna zveza v Domu Sodalitas v Tinjah.
Vabimo člane vokalnih skupin, zborovske pevce in vse, ki jih zanima glasba, da se pet dni v sproščenem ozračju predajo glasbi. Intenzivna delavnica bo v prijetni družbi prav gotovo pozitivno navdahnila pevsko doživljanje vsakega posameznika pri nadaljnjem prepevanju tako v zboru, kot osebnem razvoju.
Poletna glasbena delavnica pevkam in pevcem vsako leto nudi drugo tematsko področje.
Letošnja, trinajsta, se bo posvečala raziskovanju bogate zakladnice jazzovske zborovske literature, saj bo potekala pod naslovom JAZZ IS BACK.

Sklepni koncert bo v četrtek, 13. avgusta 2020

Kulturno leto koroških Slovencev

V letu 2020 je bilo namesto Kulturnega tedna koroških Slovencev načrtovano Kulturno leto, ki naj bi prikazalo prerez raznovrstnega kulturnega ustvarjanja v naših društvih po vsem Koroškem od vigredi do konca leta. Ker pa so zaradi ukrepov proti koronavirusu številne prireditve izpadle oz. so jih odgovorni morali preložiti, se bo kulturno leto – po možnosti – nadaljevalo poleti 2020 in v prvi polovici leta 2021.

Glasbena delavnica SONUS

Od nedelje, 16. 8. do petka 21. 8. 2020

Delavnica za komorno glasbo Werkhof Bistrica.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA
Viktringer Ring 26/III 9020 Celovec
Tel. (0043) (0)463/51 62 43, faks 50 23 79
e-mail: office@kkz.at, splet: www.kkz.at

Zalka Kelih-Olip -11 kelih@kkz.at
Martin Kuchling -12 kuchling@kkz.at
Katja Osterc -13 osterc@kkz.at
Sabina Anderwald -21 anderwald@kkz.at

Prispevki: Martin Kuchling, Katja Osterc, Martina Piko-Rustia, Zalka Kelih-Olip
Slike: Nedelja, KKZ, SNI Urban Jarnik, DELO, Simon Ošlak-Gerasimov

IMPRESUM: Izdajatelj: Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26/3, 9020 Celovec. Odgovorni urednik Martin Kuchling